

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فضیلت مرزبانی در راه الله

(ترجمه)

از محمد بن منکدر روایت است که سلمان فارسی از کنار شرحبیل بن سمط عبور کرد، در حالی که او در سنگر مرزی پاسبانی می کرد و با یارانش در وضعیت دشواری به سر می بردند، سلمان به او گفت: ای بن سمط! آیا ترا از حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم آگاه سازم؟ شرحبیل گفت: بفرما! سلمان گفت: از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیدم که می فرمودند:

«رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ (وَرُبَّمَا قَالَ) خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَقِيَامِهِ، وَمَنْ مَاتَ فِيهِ، وَقِيَ فِتْنَةَ الْقَبْرِ، وَنَمِيَ لَهُ عَمَلُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» (رواه ترمذی)

ترجمه: یک روز مرزبانی در راه الله (که بیشتر اوقات رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرمود) بهتر و با فضیلت تر از روزه گرفتن یک ماه و قیام شب های آن می باشد؛ اگر کسی در این هنگام بمیرد، از فتنه قبر در امان می باشد و عملش تا روز قیامت برایش رشد داده می شود.

امام نووی می گوید: این یک فضیلت آشکار برای مرزبان است که عملش بعد از مرگ وی نیز جریان دارد و این فضیلت تنها مختص مرزبان است که به انسان دیگری چنین فضیلتی داده نشده. در دیگر کتاب های حدیث بغیر از صحیح مسلم به صراحت چنین آمده است:

«كُلُّ مَيِّتٍ يُخْتَمُ عَلَيْهِ عَمَلُهُ إِلَّا الْمُرَابِطَ فَإِنَّهُ يُنْمَى لَهُ عَمَلُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ انْتَهَى»

ترجمه: هر انسانی که بمیرد، عملش ختم می شود، بجز از مرزبان، که تا روز قیامت عملش زیاد شده و در آن روز به اتمام می رسد.

یکی از شاخه های جهاد، مرزبانی است و مرزبانی یعنی ایستادن بر سر مرز برای قوی ساختن مسلمانان است. هر منطقه ای که بر سر مرز دشمن قرار دارد، دشمن از مردم آن منطقه و مردم آن منطقه از دشمن در هراسند. به عبارت دیگر، مرز به جایی اطلاق می گردد که در پشت آن مرز دین اسلام موجود نباشد و مراد از مرزبانی اقامت گزیدن بر سر مرز است که برای عزت دادن مسلمانان و بر طرف ساختن شر کفار از سرشان استفاده می شود.

ایستادن در هر مکانی به منظور برطرف نمودن حمله احتمالی دشمن به مثابه مرزبانی می باشد و کلمه رباط (مرز بانی) از (رباط الخیل) که در قرآن آمده گرفته شده است:

﴿أَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾ [انفال: 60]

ترجمه: برای (مبارزه با) آنان تا آنجا که می‌توانید نیروی مادی و معنوی و اسب‌های ورزیده آماده سازید تا بدان آمادگی دشمن الله و دشمن خویش را بترسانید، و کسان دیگری جز آنان را نیز به هراس اندازید که آنان را نمی‌شناسید و الله آنان را می‌شناسد. هر آنچه را در راه الله (از جمله تجهیزات جنگی) صرف کنید، پاداش آن به تمام و کمال برای شما داده می‌شود و هیچ‌گونه ستمی نمی‌بینید.

مرزبانی احتمال دارد کم یا زیاد باشد و هر قدر زمانی که در یک منطقه به نیت مرزبانی بمانید، چه کم باشد و چه زیاد، مرزبانی به شمار می‌رود. از همین جهت رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: (رباط یوم) یعنی مرزبانی یک روز و در روایت دیگر (یوم و لیلة) مرزبانی یک شبانه روز.

و سخن خود را با این فرموده رسول الله صلی الله علیه وسلم به پایان می‌رسانیم که فرمودند:

«حرس لیلة فی سبیل الله أفضل من ألف لیلة قیام لیلها وصیام نهارها»

ترجمه: نگهبانی یک شب در راه الله بهتر از شب زنده‌داری هزار شب و روزه گرفتن در روزهای آن می‌باشد.

مترجم: حسن سلحشور